

Anke av NVE sitt avslag til å bygge Kroken kraftverk i Regndalselva i Sykkylven kommune.

Vi vil herved på det sterkeste, be Olje og energidepartementet omgjøre NVE sitt vedtak, om å nekte konsesjon til bygging av Kroken Kraftverk.

- Prosjektet har ikke så sterk negativ visuell virkning på landskapsbildet som NVE hevder.
- Prosjektet har ikke nevneverdig negativ virkning for friluftsliv
- NVE har ikke tatt hensyn til den tilskitna prosessen som motstanderne har stått for, og virkningene av den
- Ulempene er ikke større enn fordelene i dette prosjektet
- NVE si vurdering av alt 2 er svært mangelfull og inneholder åpenbare feil

Vår underbygging av anken:

NVE legger i sitt avslag til grunn paragraf 25 i vannressursloven, og argumenterer med følgende påstand: «Tiltaket vil ha stor konsekvens for landskap og friluftsliv. Dette tilsier at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene, og derfor er ikke kravet i vannressursloven paragraf 25 oppfylt.»

Vi kan ikke se at NVE har synliggjort en tilfredsstillende analyse, som er egnet til å underbygge denne konklusjonen. Ordlyden i paragrafen som NVE benytter, må sies å ha betydelig rom for skjønn og ulike fortolkninger. Vår opplevelse er at saksbehandler ikke synes ha tilegnet seg tilstrekkelig innsikt i prosjektet. Vi mener at avgjørende faktorer har blitt ignorert. NVE som instans burde være forventet å legge til grunn, en grundig analyse for sin konklusjon. Det må være rimelig å forvente, at også sakens forutgående prosess-elementer, som må anses som sentrale byggestener, blir kritisk analysert og rettferdig belyst.

Vår klare opplevelse, er at NVE ikke har tatt innover seg sakens faktiske realiteter. Det er feil at tiltaket har stor konsekvens for landskap og friluftsliv. Det er for oss uforståelig, at et av Norges mest miljøvennlige kraftverk kan bli avvist. Et kraftverk som også har enorm økonomisk betydning for grunneiere og lokalsamfunn.

Med den store minstevannføringen som prosjektet legger opp til, vil ikke landskapsbildet bli endret i den grad som NVE legger til grunn. Elven og fossen vil være godt synlig, også ved minstevannføring. Det er heller ikke elven som er det store blikkfanget fra øverste del av Velledalen. Det er fjellpanoramaet med isbreen som skaper landskapsbildet.

Dalsidene i Velledalen har mange elver og fosser, og Regndalselva er en av mange. Dette er også poengtert av Fylkesmannen i følgende presisering: *"Regndalsfossen er berre ein av svært mange fossefall som gjev inntrykksstyrke i perioder med nedbør og eventuell snøsmelting."*

For friluftslivet vil inngrepet ha minimal betydning.

Vi har redegjort for dette i vårt tilsvare av 22.08.14 til NVE, men det synes ikke som våre perspektiver har blitt vektlagt i NVEs vurdering. Vi vil i denne klagen, gjenta de viktigste faktorene.

Kraftstasjonen blir bygget i et område der det blir drevet skog- og jordbruksdrift. Det er dermed ikke tale om «inngrep i urørt natur». Veien frem til kraftverket, er en jord- og skogbruksvei som allerede er påbegynt, og som skal fullføres, uavhengig av bygging av kraftverk. Det skal bores rørgate til inntaket. Ingen inngrep vil bli gjort i naturen.

Coandainntak er planlagt bygget i Regndalen. Dette er det eneste ved prosjektet som kan oppfattes negativt av **enkelte** turgåere. Vi gjentar at betongen i konstruksjonen, så langt det lar seg gjøre, vil bli skjult med natursten, og oppført i naturlig og varierende «fjell/berg»-formasjon, både med hensyn til farge og form, for sånn å gå i ett med landskapet. Dette gjelder også for overbygget over tunnelåpningen. **Å betegne dette som noe som får «stor konsekvens for friluftsliv», er uforståelig for oss som kjenner til prosjektets faktiske realiteter!**

NVE har selv gitt følgende beskrivelse av et coandainntak, som er planlagt benyttet i prosjektet: «En miljømessig god inntaksløsning som foreløpig er lite benyttet i Norge, er såkalte coandainntak, der inntaket ligger nedstrøms dammen. Her vil man kunne ha en god løsning for slipp av minstevassføring.»

Motstand mot prosjektet/Prosessten/Antall høringsuttalelser

Vi mener at det i stor grad er den mest synlige, og ikke den sanne, fremstillingen av prosjektet, som har blitt lagt til grunn for motstanden. Mange har naturlig nok blitt påvirket av skremsels-påstander og -bilder. Det kan synes som om NVE ikke har tatt innover seg den skitne prosessen, som den vesle aksjonsgruppen har pådrevet. Utgangspunktet for aksjonsgruppen er at ethvert inngrep er et inngrep for mye. Vår opplevelse er at motstanderne dessverre har vært svært lite lydhøre, når grunneierne har ønsket å presentere fakta om prosjektet. Engasjement er ikke alltid basert på faktainformasjon. Vi opplever at flere forhold rundt utbyggingen har blitt fremstilt på en feilaktig måte, og at disse fremstillingene av prosjektet, via f.eks. manipulerte bilder med videre, av mange har blitt oppfattet som "sannheten" om planene. Det synes som om man i liten grad, har "tatt til seg" den korrigerte informasjon, men heller har valgt å «tviholde» på sin «opprinnelige sannhet» og fortsette med å spre denne på sosiale medier. Saken har blitt fremstilt som den reneste "rasering" av området. Dette på tross av at grunneierne har valgt det mest miljøvennlige alternativ, og har vesentlig fokus på ivaretagelse. Vi tror det er meget sannsynlig, at det forhold, at prosjektets egentlige konsekvens-virkelighet, ikke har blitt tilstrekkelig synliggjort/akseptert, nettopp har vært avgjørende, både med hensyn til verving av motstandere, og i forhold til forsterket næring til motstanden.

Grunneierne på Velle bestemte seg tidlig i prosessen, for å unngå deltagelse i diskusjonene som foregikk på sosiale medier. Vi syns ofte slike debatter fremstår som ganske overfladiske og lite saklige. Denne avgjørelsen hadde likevel en uheldig konsekvens, nemlig at prosjektets realiteter ble lite synliggjort. Dette førte dessverre til at skremselspropagandaen for mange,

ble stående som «sannheten» om utbyggingen. Vi må i ettertid erkjenne, at vi kan ha undervurdert sosiale medier sin anledning til å definere «sannhetsbilder», også i tilfeller der disse ikke medfører riktighet/er basert på direkte feilinformasjon.

Vi mener også det er høyst uheldig med argumentasjon, der man for eksempel melder at konsekvens for politikerne som stemmer for kraftverk, vil kunne få stor betydning for utfall av valgkamp, grunnet antall motstandere, og der man annonserer at man vil legge ut navn på politikere som stemmer for utbygging, i full offentlighet på sosiale medier frem til neste valg. Sistnevnte minner i oppriktighet, mer om en slags "gapestokk-mentalitet", enn om redelig argumentasjon for synspunkter.

Motstandere av kraftverk i Sykkylven, har informert om at Rådmannens innstilling «i 80 % grad», skyldes støtte/påvirkning fra grupper på sosiale medier. Vi kan heller ikke unngå å legge merke til, at det i argumentasjonen i Rådmannens innstilling, er benyttet formuleringer, som synes være klart farget av ordlyd som har kommet direkte fra motstanderne. I sin innstilling, forventet Rådmannen ingen skatteinntekt til kommunen fra prosjektet. I direkte tilknytning til den avgjørende avstemmingen til kommunestyret, kan det dessuten være spørsmål om inhabilitet. Etter loven skal dette forholdet i så fall, føre til at vedtaket blir kjent ugyldig. Vi mener at samlet sett, burde disse faktorene skape grunn for tvil, og gi signaler om at grunnlaget for innstillingen ikke er tilfredsstillende.

Sykkylven kommune har ca 7800 innbyggere. NVE har mottatt 124 negative høringsuttalelser fra hele landet. NVE har uttalt at i slike sammenhenger, er dette «mange». «Mange» er selvsagt et høyst relativt begrep. Vi etterlyser en nærmere analyse av konklusjoner, og av sakens forutgående prosess, fra NVEs side. NVE synes å ignorere at antall høringsuttalelser, også kan være uttrykk for sterkt engasjement fra en mindre ledende gruppe, som sammen med øvrig familie/slektinger, har «skapt» inntrykk av «sterk» motstand. Vi mener det er avgjørende, å belyse slike sammenhenger, som i dette tilfelle bygges på faktiske erfaringer, vi har gjort oss i prosessen. For oss som kjenner til familie-relasjoner og slektsforhold i bygda, er det lett å se at det finnes et tydelig og utilslørt mønster, med hensyn til hvem som har levert de negative høringsuttalelsene. Det er åpenbart at enkelte familiebånd og slektslinjer dominerer sterkt i denne sammenheng. Dette må en imidlertid naturlig nok, være lokalkjent, for å registrere. Det er grunneierne sin åpenbare overbevisning, at dette faktum er egnet til å illustrere et viktig prinsipp; nemlig at når en legger sammen antall familiemedlemmer, inkludert storfamilie og nær slekt, så kan et relativt lite antall familier, fort samlet utgjøre, et relativt "stort" antall individer, som gir støtte til en sak.

I utgangspunktet er det selvsagt naturlig at antall motstandere er større enn antall grunneiere. Motstanderne leverte 124 høringsuttalelser, over en periode på flere måneder, og endog under svært kraftig og vedvarende påtrykk. Sett i lys av dette, syns vi ikke antallet kan omtales som «mange». Dette antallet trenger heller ikke representere noen form for "fasit" eller "sannhet". Det trenger ikke engang være et riktig uttrykk for "den generelle rådende stemning". Det kan like gjerne være et anslag for hvor mange som har latt seg overbevise/påvirke av den mest «synlige» fremstillingen av prosjektet. Men for NVE synes dette antallet, være et endelig og udiskutabelt "bevis" for at "motstanden er stor", og at dette "faktum", automatisk må være en avgjørende "retningsgiver", for påfølgende vedtak. Her kreves selvsagt en langt mer kritisk, og dypere analyse. Er det riktig/rettferdig å legge dette tallet til "tung" grunn for avgjørelsen?? Kan 124 personer i en kommune med 7800 innbyggere, betegnes som «mange»?? Og hvordan blir perspektivet, om man endatil ser dette antallet i sammenheng med den forutgående

prosess?? Og er det sannsynlig at motstanden er basert på sakens faktiske realiteter, eller på «antagelser» og skremselsbilder??

Videre mener vi at det er både underlig og misvisende, om det er sånn at NVE måler antall negative høringsuttalelser, opp mot antall positive. Det ligger jo i prosessens åpenbare natur, at positive høringsuttalelser, kun blir levert høyst unntaksvis, da det, så vidt oss bekjent, vel ikke foreligger noen stor tradisjon for slik praksis.

Vi hadde stor og ubetinget tillit, til at saksbehandlingen til de ulike instansene, NVE inkludert, ville være objektivt analyserende, og basere seg på de faktiske forhold. Men det vi overraskende opplever, er at også ulike instanser, synes være kraftig påvirket av den fremstillingen som motstanderne har skapt. Vi opplever at instanser ukritisk tar til seg holdningene, og benytter antall og de mest synlige fremstillingene som argumentasjon. Vi hadde forventet at instansene hadde gått dypt og grundig inn i prosjektets realiteter, for å basere sine begrunnelser på egne registreringer. For å veie opp dette, forventer vi at vi får møte departementet for å diskutere prosjektet før avgjørelse blir tatt.

Turtrafikk

Ifølge informasjon var det registrert 348 besøkende i turkassen i 2013. Vi syns dette står i kontrast med eventuelle antagelser om at stedet har tusenvis av besøkende i året. Mange av disse er turgåere som er positive til utbygging av kraftverket.

Samlet belastning

Det er etter vår mening feil å hevde at den samlede belastning i området er for stor. De inngrep som er gjort i området i sammenheng med andre kraftverk, medfører ingen endring i synlige elver. De to andre kraftverkene bruker vannet etter at elvene har forsvunnet inn i skogen. Ser vi på tettheten av småkraftverk på Sunnmøre, så er det for oss uakseptabelt at det skal legges strengere krav til samlet belastning hos oss, i forhold til ellers i distriktet.

Økonomi

Kraftverket vil gi stor økonomisk gevinst for utbygger og for lokalsamfunn. Den økonomiske gevinsten for lokalsamfunnet har blitt sterkt underestimert i rådmannens vurdering/innstilling. Dette kan være en av grunnene til at et flertall i kommunestyret, etter å ha vektet de ulike argument, plasserte prosjektet i rød kategori. NVE har etter det vi forstår ikke vurdert dette. Vi har fått Sparebanken Møre, som er en aktiv samarbeidspartner for småkraftnæringen, til å vurdere økonomien i Kroken Kraftverk. Etter deres kalkyler, vil kraftverket gi en utbetaling til eier på rundt 27 mill etter skatt de første ti årene. Dette innebærer fallrettsleie og overskudd i selskapet. Forskning viser at for å finne den økonomiske uttelling for lokalsamfunnet av en slik utbetaling, kan summen multipliseres med 1,6. Dette vil utgjøre ca 43 mill for lokalsamfunnet og det er betydelige inntekter til bygda.

Slik omtaler Sparebanken Møre prosjektet:

- God toleevne for sprekk i investeringskalkyle
- God toleevne for svakare produksjon enn estimert, samt hydrologiske variasjonar rundt normalåret
- Godt prosjekt for involverte grunneigarar – god toleevne for fallrettsleige (ligg null i modellen) – verdistiging på eigedommane

- Attraktiv prosjekt for Sparebanken Møre å finansiere

Alternativ 2

NVE skriver at dette alternativet vil medføre store tekniske inngrep, som vil være godt synlige i landskapet. Denne vurderingen medfører etter vår mening ikke riktighet. Hele dette prosjektet ligger i et område der grunneier kan drive skogsdrift. Et stort granfelt må hogges, og inngrepene dette medfører, blir mye større enn inngrepet som kraftverket representerer. Dette MÅ taes med i den samlede vurdering. NVE skriver også at inntaket vil være vanskelig å bygge, eller føre til uforholdsmessig store inngrep. **Dette er feil!** Det er svært lett å bygge inntak her. Det passer svært godt for et coandainntak, og det vil medføre minimale inngrep. Om NVE hadde kommet på befaring, hadde vi fått presentert dette på en god måte. Hele prosjektet ligger i en vekstsone under kote 200.

Når vi i media leser/hører om alle de kraftverk som av ulike grunner ikke blir realisert, er det underlig at vårt som kan realiseres, ikke skal få tillatelse. Dette i ei tid da vi også hver dag, blir minnet på viktigheten av, å legge om fra fossilt brensel til grønn kraft.

Videre vil vi bemerke:

Næringslivet i Sykkylven består hovedsaklig av møbelindustri. Industrien sliter, og mange bedrifter flytter produksjonen til lavkostland. Ekornes er i denne sammenheng, den eneste aktøren som fortsatt har gode tall, men også der har det blitt hardere tider siste åra. Det planlagte kraftverket burde derfor være et attraktivt tilskudd til næringslivet i bygda. Næringsutvalget fikk under befaring, bekreftet prosjektets berettigelse ved selvsyn, og ga positiv innstilling av prosjektet.

NVE argumenterer med at «Regndalen i eldre friluftskartlegginger, er registrert som friluftsområde». Friluftsområde defineres som *«et område som det offentlige har skaffet seg rådighet over og skal være for allmennhetens bruk. Denne råderetten har staten betalt for ved hjelp av midler bevilget av Stortinget, og råderetten skjer enten ved kjøp eller langvarig leie, som oftest over 20 år.»* Vi presiserer at det **ikke** eksisterer en slik avtale med hensyn til Regndalen.

NVE og andre myndigheter argumenter med at kraftverket vil utgjøre en fare for Praktdraugmosen. Denne argumentasjonen synes være lite gjennomanalysert. Det fremgår av foreliggende informasjon, at den største faren i forhold til utryddelse av arten, faktisk er gjengroing grunnet opphør av beite. Som vi tidligere har informert om, er inntekter fra det planlagte kraftverket, langt på vei en forutsetning for fortsatt husdyrdrift på flere av brukene på Velle. Ved et endelig avslag, kan nedleggelse av gårdsbruk, dessverre bli en ytterst reell konsekvens. Nedleggelse av gårdsbruk, fører til at beitedyrene blir borte, som igjen i livstruende grad, influerer på betingelsene til Praktdraugmosen. Denne direkte og høyst uønskede konsekvens for arten, vil i så fall være til langt mer omfattende skade enn kraftverket, da dette i så fall vil kunne få ødeleggende konsekvenser for alle de 14 forekomstene som er registrert. Vi minner også om at faren for gjengroing, også vil være ødeleggende for andre utryddingstruede arter. **Dette står i sterk kontrast til NVEs påstand om at "ulempene er større enn fordelene".**

NVE synes i sin vurdering, å legge urimelig liten vekt på grunneiers perspektiver. Vår forståelse er at allemannsretten skal dreie seg om en tilgang, og ikke en råderett over andres eiendom. Inge Andreas Lorange Backer, professor ved Det juridiske fakultet ved UiO har

uttalt følgende: «Allemannsrettene har en prekær stilling i den forstand at de viker for grunneiers utnytting av sin eiendom. Tradisjonelt er utgangspunktet at grunneieren står helt fritt til å endre utnyttingen av sin eiendom på en måte som spolerer allemannsretten, enten det skjer ved at området går over fra utmark til innmark eller på annen måte.» Lorange Backer sier videre: «Bruk av allemannsretten forutsetter at man tar naturen som den er» og «For allemannsretten gjelder at den må utøves under hensyntaken til grunneieren». Om grunneiers forvaltningsbehov skal ignoreres, kan dette oppleves nærmest som en pulverisering av eiendomsretten.

Følgende siteres fra Regjeringens sider: «Som utvalget går departementet inn for å opprettholde prinsippet om grunneierens rett til vassdragene, noe som vil sette visse begrensninger for hvor langt man kan tilgodese allmenne interesser på bekostning av den private eierråderetten», «Norsk vassdragslovgivning er basert på et privatrettslig utgangspunkt» og «Utgangspunktet om den private råderetten over vassdragene er et viktig premiss for hvor langt man etter gjeldende rett kan gå i å tilgodese allmenne interesser i vassdragsforvaltningen.»

Videre informeres det om at «Grunneierretten består av en rekke ulike beføyelser (rådigheter) som til sammen utgjør eiendomsrettens innhold. Eierrådigheten gir eieren rett til selv å utnytte eiendommen ved bruk og annen faktisk utnyttelse av grunnen og de ressurser som måtte ligge til denne (positiv faktisk rådighet), og til å hindre andres bruk av grunn og ressurser (negativ faktisk rådighet). Rådigheten omfatter også retten til å disponere rettslig over eiendommen, både positivt ved å overdra eiendomsretten til andre ved salg, bortfeste, pantsettelse og lignende, og negativt ved å etablere rettigheter og forbud som hindrer at andre får disponere rettslig over eiendommen.

Vannressursloven slår mellom annet fast at «Grunneieren kan motsette seg at andre uten særskilt rettsgrunnlag utøver rådighet over vassdrag som tilhører ham.»

Statsminister Erna Solberg har uttalt: «Den private eiendomsretten er dypt rotfestet i norsk kultur og i det norske folks bevissthet.»

Vi viser også til Likhetsprinsippet, og presiserer at grunneierne på Velle står i det samme forvaltningsmessige forholdet til involverte instanser, som søkere som tidligere har fått konsesjon.

Hydrologisk avdeling ved NVE har selv fremskaffet hydrologiske data til bruk for planlegging av Kroken kraftverk. Vi har forøvrig også gjort det klart at vi gjerne diskuterer gjeldende minstevannføring, og har som avbøtende tiltak foreslått å øke minstevassføringen i april og oktober. Jfr vårt tilsvarende av 22.08.14.

NVE synes underestimere betydningen av kraftverkets inntekter for brukene på Velle. De benytter uttrykket «ekstrainntekter» i sin argumentasjon. Vi anser ikke inntekter fra utbyggingen som «ekstrainntekter», men som en viktig forutsetning for videre drift på flere av brukene.

NVE skriver «Det er lite sannsynlig at konflikten kan løses med endringer av tiltaket». Det synes her som om NVE i sitt resonnement, tar hensyn kun til konfliktenes ene part, nemlig motstanderne. NVE synes totalt å ignorere, at det også på motsatt side eksisterer en

omfattende og sterk opplevelse av konflikt. Denne delen av konflikten, vil naturlig nok bli styrket, ved et endelig avslag.

Denne underestimeringen av grunneiernes opplevelse av situasjonen, synes vi også kommer frem i NVEs uttalelse om at «seks privatpersoner er for utbygging». Her savner vi en rimelig analyse fra NVEs side. Det ligger åpenbart i sakens natur, at 13 grunneiere med storfamilier, slektninger og andre, utgjør en betydelig gruppe individer. Det finnes selvsagt også flere som er for utbygging. Vi mener derfor at det blir ytterst misvisende, når NVE framstiller saken på nevnte måte, og bygger deler av sin argumentasjon på denne. Grunnen til at det er få positive høringsuttalelser, beror selvsagt på at det er liten tradisjon for å sende inn slike. Vi tillater oss ellers å bemerke, at antall positive uttalelser, heller ikke er korrekt oppgitt fra NVE sin side.

NVE argumenterer med uttalelser fra en rekke interesseorganisasjoner. Vi anser dette som et selektivt utvalg, som forteller lite om vår side av saken. For å ytterligere belyse prosjektets realiteter, har vi selv bedt om viktige uttalelser fra fagpersoner, med hensyn til fakta rundt våre utbyggingsplaner. **Disse uttalelsene vil bli ettersendt så snart de foreligger.**

NVE konkluderer med at «ulempene er større enn fordelene». For å rettmessig kunne dra denne endelige konklusjonen, forutsettes det, at NVE har foretatt en grundig analyse over de faktiske forhold og prosjektets realiteter. Konklusjonen betinger også at NVE tilegner seg god innsikt, med hensyn til søkers alternative planer, og de videre konsekvenser av disse. Når man skal vurdere grad av ulemper/fordeler for allmennheten, vil dette naturlig avhenge av grunneiernes alternative valg, ved et eventuelt endelig avslag. Denne vurderingen må derfor settes inn i et større perspektiv, da et øyeblikksbilde kun er egnet til å gi begrenset/kortsiktig innsikt med hensyn til spørsmålsstillingen.

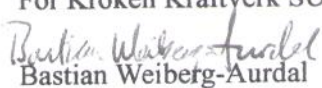
NVE informerer i sine retningslinjer, om at befaring er en av de viktigste faktorene, som blir lagt til grunn i vurderingen. NVE hadde allerede fastsatt dato for befaring i Regndalen, og vi hadde rimelig nok, stor tillit til at NVE ville stå ved avtalen, og gjennomføre sitt annonserte besøk. Befaringen var beregnet å være en grunnleggende og nødvendig del, av grunneiernes presentasjon av prosjektet. Det var derfor med stor undring og skuffelse, vi mottok meldingen om at den avtalte befaringen plutselig og uventet, var blitt fjernet fra programmet. Det er for oss både uforståelig og urimelig, at NVE på en så «lettvin» måte kan gi prosjektet avslag, før vi har fått anledning til å presentere realitetene rundt prosjektet.

Vi ber om at prosjektet vurderes på nytt på en grundigere måte av departementet. Vi ber også om at vi får møte departementet/statsråd og legge fram vårt prosjekt, slik at alle faktorer og realiteter rundt prosjektet kan gis en reell mulighet til å bli tilstrekkelig belyst.

Vi ettersender ytterligere opplysninger om prosjektet.

Mvh

For Kroken Kraftverk SUS

Bastian Weiberg-Aurdal

Rune Welle

Ole J. Welle

Petter Velle

Vedlegg: Tilsvar til NVE av 22.08.14 og uttale frå Sparebanken Møre